

Suvestinė redakcija nuo 2015-03-24

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2012, Nr. [59-2952](#), i. k. 1122330ISAK003D-354

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS
„JAUNŲJŲ ŪKININKŲ ĮSIKŪRIMAS“ ĮGYVENDINIMO 2012 METAIS
TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2012 m. gegužės 17 d. Nr. 3D-354
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 (Žin., 1998, Nr. [83-2327](#); 2010, Nr. [125-6405](#)), 8 ir 9.2 punktais, atsižvelgdamas į 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2011 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1312/2011 (OL 2011 L 339, p.1), ir į 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2011 m. liepos 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 679/2011 (OL 2011 L 185, p. 57), nuostatas ir siekdamas efektyviai panaudoti EŽŪFKP lėšas,

tvirtinu Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ įgyvendinimo 2012 metais taisykles (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

KAZYS STARKEVIČIUS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro

2012 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. 3D-354

LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „JAUNŲJŲ ŪKININKŲ ĮSIKŪRIMAS“ ĮGYVENDINIMO 2012 METAIS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ įgyvendinimo 2012 metais taisyklės (toliau – taisyklės) parengtos vadovaujantis 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2011 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1312/2011 (OL 2011 L 339, p. 1), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1974/2006, nustatančiu išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2011 m. liepos 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (EB) Nr. 679/2011 (OL 2011 L 185, p. 57) (toliau – Reglamentas), Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programa, patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C (2007) 5076, su paskutiniais pakeitimais, patvirtintais 2009 m. gruodžio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C (2009) 10216 (toliau – Programa), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“ (Žin., 2007, Nr. 22-839; 2009, Nr. 43-1667), ir Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153 (Žin., 2007, Nr. 41-1562; 2012, Nr. 18-830) (toliau – Administravimo taisyklės).

2. Šios taisyklės taikomos pareiškėjams, teikiantiems paramos paraiškas 2012 metais.

II. ŠIOSE TAISYKLĖSE VARTOJAMI SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

3. Šiose taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

ES – Europos Sąjunga.

SAPARD – Specialioji žemės ūkio ir kaimo plėtros programa.

SGV – sutartinis gyvulio vienetas.

ŽŪN – žemės ūkio naudmenos.

4. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. Jaunasis ūkininkas – asmuo, kuris teikdamas paramos paraišką atitinka šiuos reikalavimus:

yra jaunesnis kaip 40 metų, bet ne jaunesnis kaip 18 metų amžiaus;

turi pakankamai profesinių įgūdžių ir kompetencijos (pateikiamas vienas iš ūkininko profesinį pasirengimą ūkininkauti įrodančių dokumentų, nurodytų Ūkininko arba jo partnerio (partnerių) profesinio pasirengimo ūkininkauti reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 3D-131;

pateikia ūkininkavimo veiklos plėtros verslo planą;

pirmą kartą kuriasi kaip žemės ūkio valdos ir ūkio (toliau – valdos) valdytojas savo vardu;

yra įregistravęs žemės ūkio valdą ir ūkį teisės aktų nustatyta tvarka ne anksčiau kaip prieš 2 metus iki paramos paraiškos pateikimo;

užsiima žemės ūkio produktų apdirbimo, apdorojimo, gamybos ir paruošimo realizuoti veikla ir savo ūkio vadyba.

4.2. Jaunojo ūkininko įsikūrimas – procesas, kai jaunesnis kaip 40 metų amžiaus fizinis asmuo registruotoje žemės valdoje (ūkyje) susikuria sąlygas, reikalingas ūkininkauti toje vietovėje. Jaunojo ūkininko įsikūrimo pradžia laikoma paramos paraiškos kartu su visais reikalingais dokumentais pateikimo data.

4.3. Projekto įgyvendinimo laikotarpis – laikotarpis nuo paramos paraiškos užregistravimo Agentūroje datos iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo Agentūrai datos.

4.4. Projekto kontrolės laikotarpis – penkerių metų laikotarpis nuo paramos sutarties pasirašymo dienos, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi projekte ir paramos sutartyje numatytų įsipareigojimų.

4.5. Žemės ūkio valdos padalijimas (toliau – valdos padalijimas) – žemės ūkio valdos sudarymo būdas, kai asmenys, pretenduojantys gauti paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, iš fizinio asmens žemės ūkio valdos išregistruotus (-ą) žemės sklypus (-ą) įsigyja nuosavybės teise, įregistruoja jų (jų) pagrindu vieną ar kelias valdas ir ten įsikuria.

4.6. Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-203](#), 2015-03-20, paskelbta TAR 2015-03-23, i. k. 2015-04048

5. Kiti šiose taisyklėse vartojami sutrumpinimai ir sąvokos apibrėžti Programoje, Administravimo taisyklėse ir kituose šiose taisyklėse nurodomuose teisės aktuose.

III. PRIEMONĖS TIKSLAI

6. Bendrasis tikslas – gerinti žemės ir maisto ūkio konkurencingumą, skatinti jaunuosius ūkininkus imtis žemės ūkio veiklos ir neutralizuoti ūkininkų senėjimo demografiją daugelyje kaimo vietovių, gerinti gyvenimo kokybę, suteikti galimybes jauniems ūkininkams užsitikrinti pakankamas pajamas ir tinkamą gyvenimo lygį sau, šeimos nariams ir kitiems jų ūkiuose dirbantiems asmenims.

7. Specialieji tikslai:

7.1. siekti, kad jaunieji ūkininkai diegtų naujas technologijas, kurtų naują verslo aplinką;

7.2. didinti paramą gavusių jaunųjų ūkininkų dalį nuo visų paramą gavusių ūkininkų skaičiaus;

7.3. didinti ūkių plotus.

8. Veiklos tikslas – jaunųjų ūkininkų įsikūrimas.

IV. REMIAMA VEIKLA

9. Pagal Programos priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ (toliau – priemonė) yra remiamas jaunųjų ūkininkų įsikūrimas, kai šie patys asmeniškai dalyvauja žemės ūkio produktų gamybos, apdorojimo, paruošimo realizacijai ir ūkio vadybos procese.

V. LĖŠOS PRIEMONEI ĮGYVENDINTI IR PARAMOS DYDIS

10. Į paramą pagal priemonę gali pretenduoti tik kuriantieji gyvulininkystės ūkį kai planuojama auginti gyvūnus, išvardintus Reglamento V priede ir Aplinkosaugos reikalavimų mėsai ir srutoms tvarkyti apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342

(Žin., 2005, Nr. [92-3434](#); 2010, Nr. [85-4492](#)). Pareiškėjo ūkis laikomas gyvulininkystės ūkiu, jei projekto kontrolės laikotarpio pabaigoje iš gyvulininkystės sektoriaus veiklos prognozuojamos gauti pajamos sudaro daugiau kaip 50 proc. visų ūkio veiklos pajamų. Parama skiriama už paramos paraiškos pateikimo metu naudojamą ŽŪN plotą ir už ŽŪN plotą, kurį pareiškėjas įsipareigoja turėti iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo datos, jei pareiškėjas paramos paraiškos pateikimo dieną neturi reikalaujamo minimalaus nuosavybės teise valdomo ŽŪN ploto, ir atsižvelgiant į tinkamas finansuoti išlaidas be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM).

11. Įkurdamas gyvulininkystės ūkį pareiškėjas nuosavybės teise turi valdyti ne mažesnę kaip 8 ha ŽŪN plotą (per 5 metus nuo paramos paraiškos pateikimo įsipareigojama išplėsti savo valdą iki ne mažesnės kaip 20 ha nuosavybės teise priklausančio ŽŪN ploto). Jei pareiškėjas paramos paraiškos pateikimo dieną neturi reikalaujamo minimalaus nuosavybės teise valdomo ŽŪN ploto, jis turi pateikti dokumentus ar pasižadėjimą, įrodančius, kad iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo datos turės reikiamą nuosavybės teise naudojamą ŽŪN plotą.

12. Kuriant gyvulininkystės ūkį už 1 ha ŽŪN skiriama 1 000 Eur (tūkstantis eurų). Parama gali būti skiriama, jei paramos paraiškos pateikimo dieną visas įkuriama ūkio ŽŪN plotas, kuriam prašoma paramos, yra mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse (Mažiau palankių ūkininkauti vietovių nustatymo tvarka ir mažiau palankios ūkininkauti vietovės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 3D-72 „Dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių“. Visas įkuriamojo ūkio ŽŪN plotas, kuriam prašoma paramos, paramos paraiškos pateikimo dieną turi priklausyti pareiškėjui nuosavybės teise arba turi būti kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimas (nuoma, panauda ir kt.). Žemės nuomos ar kito teisėto naudojimosi ja sutartis turi būti įregistruota Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre (toliau – Nekilnojamojo turto registras). Šis reikalavimas, kad visas ŽŪN plotas, kuriam prašoma paramos, būtų mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, turi būti išlaikytas per visą projekto kontrolės laikotarpį visam ŽŪN plotui, už kurį buvo skirta parama. Nesilaikant šio taisyklių punkto reikalavimų bus taikomos sankcijos, nurodytos taisyklių 68.6 papunktyje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-527](#), 2014-08-29, paskelbta TAR 2014-08-29, i. k. 2014-11455

13. Didžiausia paramos suma vienam ūkiui arba, jeigu kuriasi sutuoktiniai, atitinkantys visus šios priemonės reikalavimus, bendra jų prašoma paramos suma negali viršyti 40 000 Eur (keturiasdešimt tūkstančių eurų), kaip nustatyta Tarybos reglamento (EB) 1698/2005 priede. Teikiant paramą pagal šią priemonę ir kompensuojant palūkanas bendra paramos suma negali viršyti 55 000 Eur (penkiasdešimt penki tūkstančiai eurų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-527](#), 2014-08-29, paskelbta TAR 2014-08-29, i. k. 2014-11455

14. Pareiškėjas, dalyvaujantis įgyvendinant šią priemonę, tuo pat metu negali dalyvauti įgyvendinant kitas investicines Programos priemones, išskyrus Programos priemones „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ pirmąją veiklos sritį ir Programos priemones „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ veiklą „Asbestinių stogų dangos keitimas“. Pakartotinai investicinės paramos galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį EB lėšomis finansuojamą projektą, t. y. ne anksčiau, kaip pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

15. Paramos dydis projektui priklauso nuo naudojamo ŽŪN ploto ir tinkamų finansuoti išlaidų be PVM. ŽŪN plotas nustatomas pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis. Esant keliems to paties sklypo bendraturčiams ŽŪN plotas apskaičiuojamas pagal pateiktus notaro patvirtintus dokumentus, kuriuose nurodyta, kiek kiekvienas bendraturtis sklype valdo ŽŪN (naudojimosi žeme susitarimas ir t. t.). Šie notaro patvirtinti dokumentai turi būti registruojami VĮ Registrų centre.

VI. GALIMI PAREIŠKĖJAI

16. Dėl paramos gali kreiptis jaunas ūkininkas, kaip jis yra apibrėžtas šių taisyklių 4 punkte.

17. Paramos paraiškos, teikiamos su projekto partneriais, nepriimamos.

18. Pareiškėjui mirus po paramos paraiškos pateikimo, bet prieš sprendimo skirti paramą priėmimą, paramos paraiška išregistruojama.

19. Paramos gavėjui mirus ar esant nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms, dėl kurių paramos gavėjas negali vykdyti prisiimtų įsipareigojimų po sprendimo skirti paramą priėmimo, parama gali būti mokama asmeniui, perimančiam paramos gavėjo įsipareigojimus ir tęsiančiam veiklą, tačiau su sąlyga, kad jis atitiks pareiškėjo tinkamumo kriterijus įsipareigojimų perėmimo metu.

20. Pareiškėjas / paramos gavėjas įgaliojimą veikti jo vardu kitam asmeniui gali suteikti tik iškilus nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms.

VII. NETINKAMI PAREIŠKĖJAI

21. Pareiškėjui parama negali būti suteikiama, jei:

21.1. paramos paraiškoje arba pridedamuose dokumentuose ar pagal Agentūros paklausimą pateiktuose dokumentuose Agentūrai sąmoningai pateikė neteisingą informaciją;

21.2. yra priimtas galutinis sprendimas dėl:

21.2.1. pareiškėjo, ketinusio gauti arba gavusio paramą iš SAPARD, Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo, EŽŪFKP, Žuvininkystės orientavimo finansinio instrumento, Europos žuvininkystės fondo ir (arba) Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, lėšų paramos teikimo sąlygų pažeidimo. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos;

21.2.2. paramos neskyrimo ar paramos mokėjimo nutraukimo dėl padaryto pažeidimo. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos;

21.2.3. pareiškėjo įvykdytos nusikalstamos veikos ar administracinio teisės pažeidimo, susijusio su parama. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą dvejus metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos;

21.3. siekdamas palankaus sprendimo bandė daryti įtaką Agentūrai ir Ministerijai;

21.4. dėl subjektyvių priežasčių neįvykdęs ankstesnio projekto verslo plane užsibrėžtų tikslų ir priežiūros rodiklių, netenka teisės kreiptis paramos pagal investicines priemones iki tol, kol nebus pašalinti veiklos trūkumai.

VIII. TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ KRITERIJAI

22. Pareiškėjo tinkamumas gauti paramą vertinamas pagal paramos paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis, viešuosiuose registruose esančius duomenis, taip pat pagal dokumentus ir informaciją, gautą iš pareiškėjo po Agentūros paklausimo (-ų) (netaikoma tam ŽŪN plotui, kuris bus įsigytas iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo datos, jei pareiškėjas neturi reikalaujamo ŽŪN ploto paramos paraiškos pateikimo metu). Jei viešuosiuose registruose esantys duomenys ir pareiškėjo pateikti duomenys skiriasi, Agentūra vadovaujasi viešuosiuose registruose esančiais duomenimis.

22.1. Tinkamumo gauti paramą kriterijai (toliau – tinkamumo kriterijai) yra šie:

22.1.1. projektas atitinka taisyklių III skyriuje nurodytus priemonės tikslus;

22.1.2. projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su priemonės remiama veikla;

22.1.3. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos biudžetui ir Valstybinio

socialinio draudimo fondui (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

22.1.4. pareiškėjas užtikrina, kad projekte numatytos išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų, ES fondų, kitų tarptautinių programų ir fondų;

22.1.5. pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, iš projekte numatytos veiklos gautinas lėšas – kuris turi būti pagrįstas verslo plano finansinių ataskaitų duomenimis ir nurodytas paramos paraiškoje. Agentūra neatsako už kreditoriaus turimų lėšų patikimumą, realumą, prievolių vykdymą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir už kreditoriaus ir paskolos gavėjo įsipareigojimų nevykdymą. Atsakomybė už nurodytas turimas lėšas tenka pareiškėjui;

22.1.6. pareiškėjas tvarko buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus (pareiškėjai privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą vadovaudamiesi Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-491 (Žin., 2006, Nr. [140-5367](#)) (sudaromas tik balansas ir pelno (nuostolių) ataskaita);

22.1.7. jei dalis valdos kuriama nuomojamoje žemėje ar kitais pagrindais valdomoje žemėje, turi būti sudarytos žemės valdymo sutartys ir užtikrinamas nepertraukiamas naudojimasis ja visu projekto įgyvendinimo ir projekto kontrolės laikotarpiu (jei žemė yra valdoma nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, atitinkamos sutartys, kuriose nurodytas ŽŪN plotas, turi būti įregistruotos Nekilnojamojo turto registre. Jeigu nuomojama valstybinė žemė, turi būti pateikiama nuomos sutartis, kuri, kaip numatyta Lietuvos Respublikos žemės įstatyme (Žin., 1994, Nr. [34-620](#); 2004, Nr. [28-868](#)), turi būti įregistruota Nekilnojamojo turto registre per 3 mėn. nuo sutarties sudarymo dienos. Tai yra, jeigu projekto įgyvendinimo laikotarpiu ir (arba) projekto kontrolės laikotarpiu žemės valdymo sutartys bus nutrauktos ar baigsis jų galiojimo laikas, turi būti išsinuomotas ar kitais teisėtais pagrindais valdomas tas pats arba kitas sklypas su tokiu pat ŽŪN plotu. Šios sutartys, kurios paraiškos pateikimo dieną buvo sudarytos, tačiau nebuvo įregistruotos Nekilnojamojo turto registre, turi būti įregistruotos per Agentūros nustatytą terminą;

22.1.8. nekilnojamasis turtas (statinys), į kurį investuojama, paramos paraiškos pateikimo dieną turi priklausyti pareiškėjui arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui asmeninės nuosavybės teise, sutuoktinių bendrosios dalinės arba sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teise. Tokiu atveju, kai šis turtas priklauso sutuoktiniui (-iams) bet kuria pirmiau paminėta teise, pateikiamas rašytinis sutuoktinio sutikimas investuoti į jam priklausančį nekilnojamąjį turtą ir plėtoti verslo plane numatytą veiklą ne mažiau kaip penkerius metus nuo paramos paraiškos užregistravimo Agentūroje dienos su įsipareigojimu jį pratęsti visam projekto kontrolės laikotarpiui. Žemė po esamais ir (arba) numatomais statyti statiniais pareiškėjo gali būti nuomojama arba kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimasis ja ne trumpesniam kaip 10 metų laikotarpiui nuo paramos sutarties pasirašymo. Jei žemė yra valdoma nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, naudojamos žemės valdymo ir naudojimo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptarta statybų galimybė;

22.1.9. gali būti remiamas tik vienas iš sutuoktinių (reikalingas sutuoktinio pritarimas projektui vykdyti), kuris kuriasi pirmą kartą, o valda ir ūkis nebuvo perregistruoti pareiškėjo pagal šią priemonę vardu arba sutuoktinio vardu;

22.1.10. abiejų sutuoktinių įsikūrimas gali būti remiamas tuo atveju, jei jie pirmą kartą kuria atskirus ūkius ir kiekvienas iš jų atitinka visus šios priemonės reikalavimus. Jei kuriasi sutuoktiniai ir kiekvienas iš jų atitinka visus šios priemonės tinkamumo kriterijus, bendra jų prašoma paramos suma negali viršyti šių taisyklių 13 punkte nustatytos didžiausios paramos sumos;

22.1.11. jeigu vieno iš sutuoktinių valda arba ūkis įregistruoti daugiau kaip prieš 2

metus iki paramos paraiškos pateikimo, parama įsikurti neskiriama nė vienam sutuoktiniui. Taip pat parama neskiriama vieno sutuoktinio valdos dalį perregistravus kitam sutuoktiniui;

22.1.12. jeigu vieno iš sutuoktinių valda ir (arba) ūkis buvo išregistruoti prieš jo sutuoktiniui pateikiant paramos paraišką, parama negali būti suteikiama nė vienam iš sutuoktinių;

22.1.13. jei kuriamasi valdoje, kuri buvo kitos valdos dalis (jei valda buvo padalyta ne anksčiau kaip prieš 2 metus), visiems pareiškėjams, įsikuriantiems tokiose padalytose valdose, bendrai skiriama paramos suma negali viršyti taisyklių 13 punkte numatytos didžiausios paramos sumos;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-77](#), 2013-01-23, *Žin.*, 2013, Nr. 10-455 (2013-01-26), i. k. 1132330ISAK0003D-77

22.1.14. pareiškėjas verslo plane, parengtame pagal šių taisyklių 3 priede nustatytą formą, pateikiamame kartu su paramos paraiška, įrodo, kad ūkis atitinka ekonominio gyvybingumo rodiklius, nustatytus Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 3D-350 (*Žin.*, 2009, Nr. 59-2335; 2010, Nr. 48-2364). Ūkio atitiktis ekonominio gyvybingumo rodikliams tikrinama tinkamumo vertinimo metu. Skolos rodiklis vertinamas ataskaitiniais metais ir visu planuojamu laikotarpiu, o pelningumo rodiklis vertinamas 4-aisiais ir 5-aisiais projekto kontrolės metais;

22.1.15. jei projekte numatyti statybos (naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) ir (arba) infrastruktūros projekto įgyvendinimo vietoje kūrimo darbai, pateikiami šie dokumentai:

22.1.15.1. numatytiems statybos (naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) ir (arba) infrastruktūros kūrimo darbams, vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-708 (*Žin.*, 2005, Nr. [4-80](#); 2010, Nr. [158-8069](#)), nuostatomis, parengtas statinio statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto techninis projektas (statinio projekto bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano), architektūros, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys (statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalis (projektinės sąmatos), patvirtinta atestuoto tai veiklos sričiai statinio projekto dalies vadovo parašu, pateikiama, jei, nustatant investicijų vertę, nesivadovaujama statinių didžiausiais įkainiais, nurodytais Tinkamų finansuoti išlaidų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės didžiausiųjų įkainių nustatymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 3D-330 (*Žin.*, 2007, Nr. [78-3158](#); 2008, Nr. [122-4638](#); 2009, Nr. [125-5414](#)) (toliau – Didžiausiųjų įkainių metodika), ir išduotas statybą leidžiantis dokumentas, Agentūrai pateikiami kartu su paramos paraiška, arba, negavus statybą leidžiančio dokumento iki paramos paraiškos pateikimo, vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu. Jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas kultūros paveldo objekto ar saugomoje teritorijoje, kartu su paramos paraiška arba vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu pareiškėjas turi pateikti Lietuvos Respublikos statybos įstatyme (*Žin.*, 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. [101-3597](#)) ir susijusiuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka atsakingų institucijų suderintą supaprastintą statybos ar rekonstravimo projektą arba kapitalinio remonto aprašą. Jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas nebus vykdomi kultūros paveldo objekto ar saugomoje teritorijoje, kartu su paramos paraiška pareiškėjas turi pateikti kitus bendruosius projektinius dokumentus (sklypo planą su pažymėtais esamais ir projektuojamais statiniais, jų eksplikaciją ir aiškinamąjį raštą). Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis, parengta vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.05:2004 „Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 701 (*Žin.*, 2004, Nr. [50-1675](#)), nuostatomis, į statinio techninį projektą įtraukiama tik tuo atveju, jei tai yra privaloma

vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“ ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatomis;

22.1.15.2. jei nėra galimybės taisyklių 22.1.15.1 punkte nurodytų dokumentų pateikti kartu su paramos paraiška, šie dokumentai gali būti pateikiami vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu, o paramos paraiškos pateikimo momentu turi būti pateiktas projektinis pasiūlymas (brėžinys, sklypo planas su pažymėtais esamais ir projektuojamais statiniais, jų eksplikacija ir projektuojamų statinių pagrindiniais matmenimis plane ir aukščiais, aiškinamasis raštas) su statybos išlaidų vertės skaičiavimu. Jei pareiškėjas taisyklių 22.1.15.1 punkte išvardytus dokumentus teikia su paramos paraiška, šiame taisyklių punkte išvardytų dokumentų atskirai pateikti nereikia;

22.1.15.3. statinių projektams (išskyrus nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statybos atvejus), kurių statybos skaičiuojamoji kaina (sąmatinė vertė) yra didesnė kaip 144 810 Eur (šimtas keturiasdešimt keturi tūkstančiai aštuoni šimtai dešimt eurų), vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR.1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“ patvirtinimo“, nuostatomis, turi būti atlikta statinio techninio projekto statybos skaičiuojamosios kainos dalies ekspertizė. Ekspertizės išvada turi būti parengta įstaigos, turinčios teisę užsiimti šia veikla. Ekspertizės išvada pateikiama kartu su statinio statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto techniniu projektu (su paramos paraiška arba vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu, kaip nurodyta taisyklių 21.1.15.2 papunktyje);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-527](#), 2014-08-29, paskelbta TAR 2014-08-29, i. k. 2014-11455

22.1.15.4. jei projekte numatyta naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas, tačiau jiems paramos neprašoma, taisyklių 22.1.15.1–22.1.15.3 punktuose nurodyti reikalavimai netaikomi;

22.1.16. parama teikiama žemės ūkio produktų, kurie išvardyti EB steigimo sutarties I priede, gamybai, išskyrus žuvininkystės produktus ir apynius;

22.2. Pareiškėjo įsipareigojimai:

22.2.1. pareiškėjas įsipareigoja visą projekto kontrolės laikotarpį tvarkyti buhalterinę apskaitą taisyklių 22.1.6 punkte nustatyta tvarka;

22.2.2. pareiškėjas įsipareigoja per 6 mėnesius nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos, jei projekto dalis įgyvendinama skolintomis lėšomis, Agentūrai pateikti pasirašytą paskolos sutartį dėl paskolos suteikimo projekto daliai finansuoti arba raštu patvirtinti, kad projektą ar atitinkamą projekto dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis. Pareiškėjas per 6 mėnesių laikotarpį nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos nepateikęs nurodytų dokumentų, praranda teisę gauti paramą projektui įgyvendinti;

22.2.3. jei pareiškėjas yra perėmęs ūkį pagal Programos priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, jis turi vykdyti perėmėjui nurodytus įsipareigojimus per visą penkerių metų laikotarpį nuo ūkio perėmimo;

22.2.4. pareiškėjas, kuriantis gyvulininkystės ūkį, per 5 metus nuo paramos paraiškos pateikimo įsipareigoja išplėsti savo valdą iki ne mažesnio kaip 20 ha nuosavybės teise priklausančio ŽŪN ploto, verslo plane numatydamas tokias galimybes bei reikalingas lėšas. Valdos išplėtimas nuosavybės teise priklausančio ŽŪN ploto iki 20 ha galimas tik jei įsigyjami žemės plotai priskiriami mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms;

22.2.5. paramos gavėjas visu projekto kontrolės laikotarpiu turi išlaikyti tokio pat dydžio ŽŪN plotą, už kurį buvo suteikta parama;

22.2.6. antraisiais projekto įgyvendinimo metais SGV skaičius, tenkantis 1 ha ŽŪN (pagal kiekvienų projekto kontrolės laikotarpio sausio 1 d. duomenis), negali būti mažesnis kaip 0,2, trečiaisiais – 0,3, ketvirtaisiais – 0,4. Projekto kontrolės laikotarpio pabaigoje (penktaisiais metais, pagal paskutinių kontrolės laikotarpio metų pradžios duomenis) paramos gavėjui priklausančių SGV skaičius, tenkantis 1 ha pareiškėjo valdomų ŽŪN, negali būti

mažesnis kaip 0,5. Jeigu bus nustatyta, kad projekto kontrolės metų laikotarpiu buvo nepasiektas reikalingas SGV skaičius, paramos gavėjui bus taikomos sankcijos, nurodytos taisyklių 68.5 punkte. Sankcija pareiškėjui pradedama taikyti, jei antraisiais ir trečiaisiais projekto kontrolės metais SGV skaičius, tenkantis 1 ha ŽŪN, neatitinka taisyklių nustatytų reikalavimų. Ji taip pat bus taikoma ir visais kitais projekto įgyvendinimo metais, nustačius šiame punkte anksčiau išvardytus neatitikimus;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-703](#), 2012-08-29, *Žin.*, 2012, Nr. 102-5205 (2012-08-31), i. k. 1122330ISAK003D-703

22.2.7. jei pareiškėjas paramos paraiškos pateikimo dieną neturi taisyklių 11 punkte nurodyto reikiamo nuosavybės teise valdomo ŽŪN ploto, jis įsipareigoja turėti reikiamą nuosavybės teise valdomą ŽŪN plotą arba pateikia įrodymo dokumentus, kad ketina įsigyti reikiamą nuosavybės teise valdomą ŽŪN plotą iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo dienos (jei yra atkuriamos nuosavybės teisės į žemę ar yra rengiami dokumentai žemės pirkimo sutarčiai sudaryti, pildoma taisyklių 2 priedo forma). Pateikiamuose dokumentuose turi būti nurodoma, kad planuojamas įsigyti ŽŪN plotas yra ne mažesnis, nei numatyta paramos paraiškoje. Paramos dydis nepriklauso nuo didesnio įsigyto ŽŪN ploto, nei buvo nurodyta paramos paraiškoje. Neįgijus paramos paraiškoje nurodyto nuosavybės teise valdomo ŽŪN ploto, už kurį prašoma paramos, iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo dienos, paramos gavėjui taikoma sankcija, numatyta šių taisyklių 67.19 punkte;

22.2.8. pareiškėjas įsipareigoja, esant draudimo paslaugų prieinamumui, apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, ne trumpesniam kaip penkerių metų laikotarpiui nuo paramos sutarties pasirašymo dienos: projekto įgyvendinimo laikotarpiui – didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų, o įgyvendinus projektą iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos – likutine verte, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas. Įvykus draudžiamajam įvykiui pareiškėjas – paramos gavėjas – įsipareigoja kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 10 (dešimt) darbo dienų, apie tai pranešti Agentūrai. Reikalavimas gali būti netaikomas, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šio fakto patvirtinimo oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus. Tokiu atveju pareiškėjas, teikdamas paramos paraišką ir pasirašydamas paramos sutartį, privalo įsipareigoti, jog, įvykus įvykiui, kurio metu buvo sunaikintas projekto lėšomis įsigytas ar sukurtas turtas, Agentūrai sugrąžins projektui įgyvendinti skirtą paramos lėšų dalį;

22.2.9. pareiškėjas įsipareigoja be rašytinio Agentūros sutikimo ne mažiau kaip penkerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos nekeisti projekte nurodytos remiamos veiklos pobūdžio, projekto įgyvendinimo reikalavimų ir nuosavybės formos, neparduoti, neįkeisti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto nuosavybės, nenutraukti projekte numatytos vykdyti veiklos. Leidimą įkeisti turtą kredito įstaigoms Agentūra gali suteikti tik tiems paramos gavėjams, kurie paramos paraiškoje kredito įstaigos suteiktą paskolą įvardijo kaip vieną iš projekto finansavimo šaltinių. Agentūros sprendimu pareiškėjui gali būti leista įkeisti paramos lėšomis įsigytą turtą tik tai kredito įstaigai, kuri suteikė paskolą projektui įgyvendinti. Už paramos lėšas įsigytas turtas negali būti įkeistas kitiems paskolas projektui įgyvendinti suteikusiems fiziniams ar juridiniams asmenims;

22.2.10. jeigu pareiškėjas yra išklauses tik minimalią ūkininkavimo pradmenų programą (1992–1999 metų mokymo programa arba mokymo programos, kurių kodai 1620205, 261062102, 261062110), jis turi įsipareigoti per 36 mėnesių laikotarpį nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos įgyti toliau nurodytą išsilavinimą, verslo plane turi būti pagrįsta, kad jis:

22.2.10.1. įgis profesinį žemės ūkio srities išsilavinimą arba mokysis profesinėje mokykloje žemės ūkio specialybės ne mažiau kaip 2 mokslo metus arba;

22.2.10.2. įgis aukštąjį žemės ūkio srities išsilavinimą arba surinks ne mažiau kaip 80 kreditų arba 3200 akademinių valandų arba;

22.2.10.3. išklausys Jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo programą (kodas 296162026). Informaciją apie šios programos modulių išklausymą Agentūrai teikia Žemės ūkio ministerijos programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centras sąrašu, kuris taip pat viešai skelbiamas Žemės ūkio ministerijos programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro svetainėje, arba pareiškėjas / paramos gavėjas pateikia Agentūrai rašytinės formos mokymų baigimo pažymėjimus, kurie išduodami programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro asmens prašymu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-725](#), 2013-10-23, *Žin.*, 2013, Nr. 114-5706 (2013-11-01), i. k. 1132330ISAK003D-725

22.2.11. pareiškėjas turi įsipareigoti projekto įgyvendinimo laikotarpiu, bet ne vėliau kaip per 24 mėn. (jeigu turtas įgyjamas išperkamąja nuoma) nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos, gilinti profesines ūkininkavimo žinias (išskyrus tuos pareiškėjus, kurie dar mokosi žemės ūkio specialybių profesinėse ar aukštosiose mokyklose, ar projekto įgyvendinimo metu įgijo žemės ūkio išsilavinimą arba mokosi ar baigė Jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo programą). Ūkininkavimo žinių gilinimo trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 30 val., Agentūrai ne vėliau kaip per 24 mėn. (jeigu turtas įgyjamas išperkamąja nuoma) nuo sutarties pasirašymo turi būti pateikiami profesinių ūkininkavimo žinių gilinimo įrodymo dokumentai – mokymo kursų, seminarų, lauko dienų, susijusių su žemės ūkio veikla, baigimo pažymėjimų ar kitų dokumentų, įrodančių kvalifikacijos tobulinimą, kopijos;

22.2.12. pareiškėjas įsipareigoja, kad ūkis, atsižvelgiant į jo veiklos pobūdį, atitiks esamus higienos, aplinkosaugos ir gyvūnų gerovės reikalavimus (Lietuvos Respublikos gyvūnų globos, laikymo ir naudojimo įstatymas (*Žin.*, 1997, Nr. 108-2728); Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (*Žin.*, 1992, Nr. 22-652; 1996, Nr. 2-43); Lietuvos Respublikos pašarų įstatymas (*Žin.*, 2000, Nr. 34-952; 2010, Nr. 12-560); Ūkinės paskirties gyvūnų gerovės reikalavimai, patvirtinti Lietuvos Respublikos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2002 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. 223 (*Žin.*, 2002, Nr. 51-1974); Skerdžiamų arba žudomų gyvūnų gerovės reikalavimai, patvirtinti Lietuvos Respublikos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2002 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 659 (*Žin.*, 2002, Nr. 126-5747) per ne ilgesnį kaip 36 mėnesių laikotarpį nuo įsikūrimo;

22.2.13. pareiškėjas įsipareigoja, kad investicijos atitinka, atitiks EB darbo saugos reikalavimus (Techninis reglamentas „Mašinų sauga“, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 (*Žin.*, 2000, Nr. [23-601](#); 2007, Nr. [129-5249](#)), Elektrotechninių gaminių saugos techninis reglamentas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos standartizacijos departamento direktoriaus 1999 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. 351/61 (*Žin.*, 1999, Nr. [90-2663](#); 2001, Nr. [54-1932](#));

22.2.14. pareiškėjas įsipareigoja laikytis Valdymo reikalavimų ir trąšų bei augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 3D-23 (*Žin.*, 2008, Nr. [9-319](#); 2011, Nr. 9-416) (toliau – Valdymo reikalavimai), nustatytų reikalavimų.

IX. TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

23. Projekto įgyvendinimo trukmė turi būti nurodyta paramos paraiškoje ir negali viršyti 24 mėnesių nuo paramos sutarties pasirašymo dienos.

24. Projekte turi būti numatytos išlaidos, kurios yra susijusios su projekto įgyvendinimu ir numatyta įgyvendinti veikla. Perkamos prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir EB teisės aktų nustatytus reikalavimus. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir projektui įgyvendinti būtinos išlaidos, padarytos laikantis pirkimo procedūrų, nurodytų Administravimo taisyklėse, ir numatytos paramos sutartyje, neviršijant numatyto paramos dydžio. Tinkamos finansuoti išlaidos turi būti aiškiai

išvardytos pagal išlaidų kategorijas, o ne pateikiamos bendra suma. Jei iki paramos paraiškos pateikimo prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai neatlikti, tinkamų finansuoti išlaidų sumai pagrįsti turi būti pateikiamas bent vienas komercinis pasiūlymas arba viešai tiekėjų pateikta informacija (internete, reklaminėje medžiagoje ir pan.).

25. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

25.1. būtinos projektui vykdyti ir numatytos paramos sutartyje;

25.2. pareiškėjo padarytos įgyvendinant projektą ir ne anksčiau kaip nuo paramos paraiškos pateikimo Agentūrai dienos. Tačiau šios išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų sąrašė pagal taisyklių 26 punktą, arba jeigu jos padarytos nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų Administravimo taisyklėse;

25.3. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu ir kurios yra patirtos ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos, tačiau, jei parama projektui neskiriama arba jei pirkimai atlikti nesilaikant pirkimų procedūrų, numatytų Administravimo taisyklėse, nefinansuojamos;

25.4. faktiškai patirtos ir užregistruotos paramos gavėjo apskaitoje išlaidos, pagrįstos dokumentų originalais arba nustatyta tvarka patvirtintomis kopijomis.

26. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos:

26.1. nauja žemės ūkio technika, įranga (šiai kategorijai negali būti priskirtos jokios transporto priemonės), technologiniai įrenginiai, kompiuterinė įranga, įskaitant programinę, N ir O kategorijų transporto priemonės (Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimai, patvirtinti Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 2B-479 (Žin., 2008, Nr. [141-5606](#)), skirtos projekto reikmėms (išperkamąja nuoma įsigijamas turtas turi tapti paramos gavėjo nuosavybe iki projekto įgyvendinimo pabaigos). Jei įsigijama teisės aktų nustatyta tvarka privaloma registruoti nauja žemės ūkio technika ar transporto priemonės buvo įregistruotos juridinio asmens, vykdančio žemės ūkio technikos ar transporto priemonių pardavimo veiklą, vardu, pareiškėjas turi pateikti to juridinio asmens raštišką patvirtinimą, įrodantį, kad žemės ūkio technika ar transporto priemonė nebuvo eksploatuota;

26.2. žemės ūkio paskirties žemė, kurios vertė neviršija 10 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų sumos, su sąlyga, kad ji bus naudojama tik žemės ūkio veiklai, ir tai pagrindžiama verslo plane;

26.3. projekte numatyti veiklai vykdyti skirtų naujų pastatų ir (arba) statinių statyba, rekonstrukcija (projekte numatyti veiklai vykdyti skirtų būtinų pastatų, statinių statybą, rekonstrukciją atliekant ūkio būdu finansuojamas tik naujų statybinių medžiagų įsigijimas);

26.4. infrastruktūra ūkininko valdoje, jei ji susijusi su žemės ūkio produktų gamyba ir (arba) apdorojimu, paruošimu realizacijai ir skirta tik ūkininko ūkio reikmėms:

26.4.1. kelių įrengimas ir (arba) rekonstrukcija;

26.4.2. vietinio vandentiekio ir vietinės kanalizacijos sistemų įrengimas ir (arba) rekonstrukcija;

26.4.3. drenažo įrengimas ir (arba) rekonstrukcija;

26.4.4. artezinių gręžinių, laistymo įrenginių įrengimas ir (arba) rekonstrukcija;

26.4.5. nedidelio galingumo iki 250 KW galios vėjo jėgainių statyba.

26.5. bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų dalis gali sudaryti iki 10 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų (ne daugiau kaip 5 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų gali būti skirta verslo planui rengti ir konsultacijoms projekto įgyvendinimo klausimais);

26.6. projekto viešinimo išlaidos, atliekamos vadovaujantis Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 3D-191 (Žin., 2007, Nr. [48-1868](#)).

27. Netinkamos finansuoti išlaidos:

27.1. išlaidos, nesusijusios su projektu ir remiama veikla ir neįvardytos šių taisyklių 26 punkte;

27.2. trumpalaikis turtas, išskyrus naujų statybinių medžiagų įsigijimą;

27.3. paprastoji pakeitimo investicija – investicija turimam statiniui arba įrangai ar jų dalims pakeisti nauju statiniu ar įranga, neišplečiant gamybos pajėgumo daugiau nei 25 proc. arba iš esmės nepakeičiant gamybos ar naudojamos technologijos pobūdžio. Prieš 30 arba daugiau metų pastatyto ūkinio statinio nugriovimas ir jo pakeitimas nauju statiniu nelaikoma pakeitimo investicija. Prieš 5 metus ir seniau įsigytos bei ūkinėje veikloje naudojamos, neatitinkančios saugos reikalavimų ir neigiamą poveikį aplinkai darančios technikos ir (arba) įrangos pakeitimas nauja šiuolaikine technika ir (arba) įranga nelaikomi pakeitimui skirtomis investicijomis (Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo (Žin., 2001, Nr. [110-3992](#)) 1 priedėlis);

27.4. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas, nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų Administravimo taisyklėse (jei nenustatyti didžiausieji įkainiai). Žemės ūkio paskirties statinių, statinių kaimo vietovėse ir kitų statinių statybos ir (arba) rekonstravimo finansavimo atveju pareiškėjas arba paramos gavėjas gali vadovautis statinių didžiausiais įkainiais, nurodytais Didžiausiųjų įkainių nustatymo metodikoje, arba Ministerijos nustatyta pirkimų tvarka;

27.5. išlaidos, viršijančios Ministerijos nustatytus didžiausiuosius įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra didesnė už nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra mažesnė negu pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal pasiūlyme pateiktą kainą;

27.6. išlaidos, susijusios su nuomos sutartimi, pavyzdžiui, nuomos mokestis, palūkanų mokėjimo, netiesioginės išlaidos, draudimo įmokos ar renovacija;

27.7. žemės ūkio gamybos teisių ir licencijų įsigijimo išlaidos;

27.8. gyvūnų įsigijimo išlaidos;

27.9. T3 kategorijos traktoriai, pagaminti keturračių motociklų pagrindu;

27.10. naujų mėsliadžių ir (arba) sрутų kauptuvų statybos išlaidos;

27.11. turtas, kurio valdymo (naudojimo) teisė pareiškėjui apribota (turtas areštuotas).

28. PVM, kurį paramos gavėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą (Žin., 2002, Nr. [35-1271](#)) turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė), yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

X. PARAMOS PARAIŠKOS PILDYMAS, TEIKIMAS IR REGISTRAVIMAS

29. Paramos paraiškos forma pateikiama šių taisyklių 1 priede.

30. Paramos paraiškos forma skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse: www.zum.lt ir www.nma.lt.

31. Paramos paraiška ir dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paramos paraiškos ir jų priedai nepriimami.

32. Paramos paraiška ir dokumentai turi būti pateikti spausdintine forma (surinkti kompiuteriu) ir elektronine versija. Ranka užpildytos paramos paraiškos nepriimamos. Prie paramos paraiškos gali būti pateiktas elektroninis paramos paraiškos variantas (įrašytas į elektroninę laikmeną).

33. Paramos paraiškas kartu su reikalaujamais priedais ir (arba) pridedamais dokumentais iš pareiškėjų priima ir registruoja Agentūra pagal numatomą projekto įgyvendinimo vietą Administravimo taisyklėse nurodytais adresais. Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti pareiškėjo asmeniškai arba per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (paštu, per kurjerį, faksu, el. paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paramos paraiškos nepriimamos.

34. Turi būti pateikiamas vienas originalus paramos paraiškos egzempliorius ir reikalaujamų dokumentų originalai arba kopijos, patvirtintos Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

35. Pareiškėjas privalo pasirašyti kiekvieną paramos paraiškos ir pridedamų dokumentų lapą.

36. Paramos paraišką pateikusiam pareiškėjui ir (arba) įgaliotam asmeniui įteikiamas paramos paraiškos įregistravimo patvirtinimo raštas.

XI. PARAMOS PARAIŠKŲ VERTINIMAS

37. Paramos paraiškų vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Paramos paraiškos gali būti pradėtos vertinti nelaukiant paramos paraiškų priėmimo termino pabaigos. Paramos paraiškos vertinimas negali trukti ilgiau kaip tris mėnesius nuo jos užregistravimo Agentūroje dienos, kai atliekamas paramos paraiškų pirmumo vertinimas – ne ilgiau kaip tris mėnesius nuo paramos paraiškų priėmimo laikotarpio pabaigos. Jei po paramos paraiškų priėmimo termino pabaigos yra skiriama papildomų lėšų priemonei finansuoti, paramos paraiškos, kurią finansuoti atsirado galimybė tik po papildomų lėšų skyrimo, vertinimas negali trukti ilgiau kaip tris mėnesius nuo įsakymo dėl papildomų lėšų skyrimo įsigaliojimo dienos. Į trijų mėnesių paramos paraiškų vertinimo terminą neįskaičiuojami paklausimų pareiškėjui bei patikrų vietoje atlikimo terminai.

38. Užregistravus paramos paraišką, pirmiausia atliekamas administracinės atitikties tikrinimas, kuris negali trukti ilgiau kaip 3 darbo dienas. Paramos paraiškų administracinės atitikties tikrinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

39. Paramos paraiškos tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma, suapvalinta iki sveikųjų skaičių.

40. Sprendimas skirti paramą turi būti priimtas ne vėliau kaip per 18 mėnesių nuo jaunojo ūkininko įsikūrimo. Šis laikotarpis skaičiuojamas nuo paramos paraiškos pateikimo dienos.

XII. PROJEKTŲ PIRMUMO VERTINIMAS

41. Paramos paraiškų pirmumo vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka, vadovaujantis tik ta informacija, kurią pareiškėjas nurodė taisyklių 1 priede pateiktos paramos paraiškos formos IX skyriaus lentelės 24–28 punktuose. Taisyklių 1 priede pateiktos paramos paraiškos formos IX skyriaus lentelės 24–28 punktuose nurodyti duomenys be Agentūros paklausimo po paramos paraiškos pateikimo Agentūrai dienos negali būti koreguojami ar tikslinami.

42. Projektų atrankos pirmumo kriterijai:

42.1. perimta valda ir (arba) perregistruojamas ūkis pagal Programos priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ (prioritetiškumas teikiamas tik tuo atveju, kai perimama visa valda, išskyrus 3 ha, kuriuos perleidėjas gali pasilikti savo reikmėms);

42.2. 2012 m. sausio 1 d. buvo laikomas didesnis SGV, tenkančių 1 ha ŽŪN, už kuriuos skiriama parama, skaičius;

42.3. pareiškėjas turi žemės ūkio ar veterinarijos srities profesinį, aukštąjį neuniversitetinį ar aukštąjį universitetinį išsilavinimą;

42.4. pareiškėjas iki paramos paraiškos pateikimo buvo išvykęs į užsienį ir savo išvykimą deklaravo migracijos tarnyboje ne trumpesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui neilgiau kaip 3 paskutinių metų laikotarpiu iki paramos paraiškos pateikimo dienos;

42.5. ūkis kuriamas tik nuosavoje žemėje.

43. Jeigu paramos paraiškoje ir (arba) jos prieduose nėra duomenų, leidžiančių nustatyti

pareiškėjo atitiktį prioritetiniam atrankos kriterijui, laikoma, kad pareiškėjas neatitinka šio prioritetinio kriterijaus (Agentūra paklausimo pareiškėjui nesiunčia).

XIII. PARAMOS PARAIŠKŲ PATVIRTINIMAS IR PARAMOS SUTARČIŲ SUDARYMAS

44. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, parengia nustatytos formos paramos paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę, paramos paraiškų vertinimo ataskaitas ir jas teikia Agentūros Projektų atrankos komisijai, kurios sudėtis patvirtinama Agentūros direktoriaus įsakymu. Agentūros Projektų atrankos komisija svarsto, kuriuos projektus finansuoti, ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinių projektų. Galutinis sprendimas dėl paramos skyrimo įteisinamas Agentūros sprendimu. Į komisijos sudėtį turi būti įtraukiamas bent vienas Ministerijos atstovas ir socialiniai ekonominiai partneriai.

45. Kitos paramos paraiškų tvirtinimo ir paramos sutarčių sudarymo procedūros nustatytos Administravimo taisyklėse ir kituose teisės aktuose.

46. Jeigu nepanaudojama visa skirta paramos suma dėl sumažėjusių projekte numatytų išlaidų vertės, paramos gavėjas gali numatyti padaryti papildomų tiesiogiai su vykdoma veikla susijusių tinkamų finansuoti išlaidų.

XIV. MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

47. Paramos gavėjas po kiekvieno projekto įgyvendinimo etapo, kaip numatyta paramos sutartyje, rengia ir Agentūrai teikia nustatytos formos mokėjimo prašymą. Jei projekte numatytos statybos, jos turi būti vykdomos vienu etapu be tarpinių mokėjimų, tačiau jei technologiškai statybas galima išskirti į kelis etapus, gali būti teikiami keli mokėjimo prašymai. Jei numatyta kelių atskirų pastatų ir (arba) statinių statyba, ji gali būti vykdoma keliais etapais, ir mokėjimo prašymas teikiamas baigus kiekvieną statybų etapą.

48. Spausdintinė (popieriuje teikiama) mokėjimo prašymo forma ir informacija apie pridedamus dokumentus pateikiama Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt ir Ministerijos interneto svetainėje www.zum.lt.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-203](#), 2015-03-20, paskelbta TAR 2015-03-23, i. k. 2015-04048

49. Mokėjimo prašymas ir jo priedai turi būti užpildyti lietuvių kalba. Kita kalba užpildytas mokėjimo prašymas bei jo priedai nebus priimami.

50. Paramos gavėjas turi pateikti vieną originalų mokėjimo prašymo egzempliorių ir ataskaitinio laikotarpio išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentų bei kitų reikiamų dokumentų originalus arba kopijas, patvirtintas Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Paramos gavėjas privalo pasirašyti kiekvieną mokėjimo prašymo ir pridedamų dokumentų lapą.

51. Mokėjimo prašymai kartu su pridedamais dokumentais turi būti pateikti laiku (paramos sutartyje numatytais terminais) Agentūrai šiais būdais:

51.1. spausdintine (popieriuje teikiama) forma. Mokėjimo prašymas ir pridedami dokumentai turi būti pateikti paramos gavėjo asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, faksu arba elektroniniu paštu) arba kitais adresais pateikti spausdintinės (popieriuje teikiamos) formos mokėjimo prašymai ir pridedami dokumentai nebus priimami;

51.2. elektroniniu būdu, naudojantis ŽŪMIS portalo internetine prieiga. Prie mokėjimo prašymo pridedami dokumentai turi būti elektroninės formos (popierinis dokumentas turi būti nuskenuotas ir pateiktas kartu su mokėjimo prašymu). Mokėjimo prašymą pildant elektroniniu būdu internetiniame ŽŪMIS portale, duomenų įvedimo į mokėjimo prašymą laukų išdėstymas ir pavadinimai gali skirtis nuo spausdintinės (popieriuje teikiamos) versijos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-203](#), 2015-03-20, paskelbta TAR 2015-03-23, i. k. 2015-04048

52. Mokėjimo prašymus kartu su reikalaujamais priedais iš paramos gavėjų priima ir registruoja Agentūra pagal projekto įgyvendinimo vietą Administravimo taisyklėse nurodytais adresais.

53. Pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą taikomos sankcijos, nustatytos Administravimo taisyklėse. Pavėluotai teikiami mokėjimo prašymai priimami 60 darbo dienų nuo paramos sutartyje nurodytų projekto įgyvendinimo etapų terminų. Vėliau pateikti mokėjimo prašymai nepriimami, išskyrus atvejus, nurodytus Administravimo taisyklėse ir taisyklių 55 punkte.

54. Jeigu paramos gavėjas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo teikimo terminą ar pakeisti paramos objektų paskirstymą tarp paramos dalių, jis iki paramos sutartyje nustatyto atitinkamo termino pabaigos turi Agentūrai pateikti argumentuotą prašymą dėl termino pratęsimo arba dėl paramos objektų paskirstymo tarp paramos dalių (sutarties keitimo). Agentūrai priėmus sprendimą atidėti mokėjimo prašymo teikimo terminą, Administravimo taisyklių nustatyta tvarka keičiama paramos sutartis.

55. Mokėjimo prašymą pateikus pavėluotai dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, paramos gavėjas turi Agentūrai raštu paaiškinti vėlavimo priežastis ir pateikti dokumentus, pagrindžiančius vėlavimo priežastis.

56. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansines institucijas.

57. Mokėjimo prašymai vertinami ir paramos lėšos užsakomos Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-725](#), 2013-10-23, Žin., 2013, Nr. 114-5706 (2013-11-01), i. k. 1132330ISAK003D-725

58. Šiai priemonei taikomas išlaidų kompensavimo mokėjimo būdas.

59. Taikant išlaidų kompensavimo mokėjimo būdą, paramos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą savo lėšomis ir paramos sutartyje nustatytu periodiškumu teikia Agentūrai mokėjimo prašymus, kuriuose deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas, pridėdamas išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus ir (arba) jų kopijas, patvirtintas paramos gavėjo ar jo įgalioto asmens parašu.

60. Paramos gavėjas gali pateikti iki penkių mokėjimo prašymų (įskaitant ir galutinį mokėjimo prašymą). Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutiniojo mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti projekto išlaidas ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

61. Paramos lėšos išmokamos Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

62. Paramos gavėjas Agentūrai užbaigto projekto metines ataskaitas ir su projektu susijusios veiklos pagrindimo dokumentus teikia Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-725](#), 2013-10-23, Žin., 2013, Nr. 114-5706 (2013-11-01), i. k. 1132330ISAK003D-725

63. Agentūra ne vėliau kaip po 36 mėnesių nuo ūkininko įsikūrimo turi patikrinti 22.2.10 punkte numatyto įsipareigojimo vykdymą.

XV. SANKCIJOS

64. Paramos gavėjui nesilaikant paramos suteikimo reikalavimų, pažeidžiant paramos sutarties sąlygas ar pažeidžiant įsipareigojimus, numatytus taisyklėse, paramos paraiškoje ir paramos sutartyje, taikomos trys sankcijų rūšys: paramos sumažinimas, paramos neskyrimas ir paramos ar jos dalies susigrąžinimas.

65. Parama sumažinama:

65.1. jeigu Agentūra, išnagrinėjusi paramos gavėjo mokėjimo prašymą, nustato, kad prašoma paramos suma daugiau kaip 3 proc. viršija paramos gavėjui mokėtiną sumą,

nustatytą išnagrinėjus mokėjimo prašymo pagrįstumą, mokėtina paramos suma turi būti sumažinama tiek, koks yra tų abiejų sumų skirtumas, išskyrus atvejus, jeigu paramos gavėjas įrodo, kad ne dėl jo kaltės buvo įtraukta reikalavimų neatitinkanti suma;

65.2. jeigu Agentūra patikrų vietoje nustato reikalavimų neatitinkančias išlaidas;

65.3. pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą, paramos suma mažinama 0,5 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną. Pavėluotai teikiami mokėjimo prašymai priimami 60 darbo dienų nuo paramos sutartyje nustatytos datos. Vėliau pateikti mokėjimo prašymai nepriimami;

65.4. pažeidžia kitas paramos sutarties sąlygas ir (arba) paramos paraiškoje prisiimtus įsipareigojimus;

65.5. jeigu paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo metu pareiškėjas neturi įsipareigojime nurodyto turėti ŽŪN ploto, jam parama sumažinama tiek, koks yra paramos dydis už trūkstamą ha skaičių;

65.6. nevykdo gautos paramos viešinimo.

66. Parama nemokama, jei paramos gavėjas:

66.1. nepateikia mokėjimo prašymų paramos sutartyje ir paramos paraiškoje nustatyta tvarka;

66.2. teikdamas paramos paraišką ir vykdydamas paramos sutartį, pateikia neteisingą informaciją arba nuslepia informaciją, turinčią reikšmės priimant sprendimą suteikti paramą arba tinkamai kontroliuoti paramos sutarties vykdymą;

66.3. nesudaro sąlygų ar neleidžia asmenims, turintiems teisę tai daryti, apžiūrėti vietoje ir (arba) patikrinti, kaip įgyvendinamas projektas ir (arba) kaip vykdoma veikla po paramos suteikimo;

66.4. nevykdo paramos sutarties sąlygų ir paramos paraiškoje prisiimtų įsipareigojimų, susijusių su turto draudimu;

66.5. nevykdo paramos sutarties sąlygų ir paramos paraiškoje prisiimtų įsipareigojimų, nustatančių paramos gavėjui pareigą tvarkyti apskaitą Taisyklių 22.1.6 punkte nustatyta tvarka;

66.6. pažeidžia norminiuose teisės aktuose ir sutartyje nustatytą dokumentų saugojimo tvarką;

66.7. sistemingai pažeidinėja aplinkos apsaugos, priešgaisrines, higienos, veterinarijos ir kitas taisykles, reglamentuojančias projekto vykdytojo veiklą;

66.8. be pateisinamos priežasties nepradedą vykdyti projekto per paramos sutartyje ir paramos paraiškoje nustatytą terminą;

66.9. suteikia kitam asmeniui įgaliojimą veiklai vykdyti be Agentūros rašytinio sutikimo;

66.10. po paramos sutarties pasirašymo nustoja vykdyti įsipareigojimus nepraėjus penkerių metų laikotarpiui nuo ūkio perėmimo pagal programos priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“;

66.11. pažeidžia kitas paramos sutarties sąlygas ar norminių teisės aktų nuostatas.

67. Parama susigrąžinama, jei paramos gavėjas:

67.1. prieštarauja, kad informacija apie pateiktą paramos paraišką, nurodant pareiškėją, projekto pavadinimą, paramos paraiškos registracijos numerį ir prašomą ir (arba) gautą paramos sumą, būtų skelbiama Agentūros interneto svetainėje;

67.2. nevykdo reguliarios verslo plano įgyvendinimo stebėsenos, kad užtikrintų projekto įgyvendinimą, kaip numatyta paramos paraiškoje ir verslo plane;

67.3. nesutinka, kad veiklos atitiktis verslo planui būtų patikrinta ne vėliau kaip per 5 metų laikotarpį nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos;

67.4. neužtikrina, kad išlaidos, kurioms finansuoti buvo prašoma paramos, nebūtų finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir EB fondų;

67.5. buvo išklauses tik minimalią ūkininkavimo pradmenų programą (1992–1999 metų mokymo programa arba mokymo programos, kurių kodai 1620205, 261062102, 261062110) ir per 36 mėnesių laikotarpį nuo sprendimo skirti paramą priėmimo datos neįgijo 22.2.10.1–

22.2.10.3 punktuose nurodyto išsilavinimo, kurio poreikis pagrįstas verslo plane;

67.6. ūkininkavimo žinias gilino mažiau kaip 30 val. (išskyrus tuos pareiškėjus, kurie dar mokosi žemės ūkio specialybių profesinėse ar aukštosiose mokyklose, ar projekto įgyvendinimo metu įgijo žemės ūkio išsilavinimą arba mokosi ar baigė Jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo programą);

67.7. netvarko buhalterinės apskaitos Taisyklių 22.1.6 punkte nustatyta tvarka;

67.8. neužtikrina, kad ūkis ir valda po 36 mėnesių nuo įsikūrimo atitiktų aplinkos apsaugos, veterinarijos, higienos ir gyvūnų gerovės reikalavimus;

67.9. nesilaiko Valdymo reikalavimų bei neužtikrina, kad žemės ūkio naudmenos ir pasėliai būtų geros agrarinės būklės;

67.10. vykdydamas projektą, pažeidžia EB ar Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, kiek jie yra susiję su projekto įgyvendinimu;

67.11. nustoja vykdyti projektą, negali pasiekti paramos sutartyje ir paramos paraiškoje nustatytų projekto uždavinių, tikslų;

67.12. per penkerių metų laikotarpį nuo paramos sutarties pasirašymo be rašytinio Agentūros sutikimo pakeičia remiamos veiklos pobūdį;

67.13. per penkerių metų laikotarpį nuo paramos sutarties pasirašymo be rašytinio Agentūros sutikimo perleido iš paramos lėšų įsigytą turtą;

67.14. per penkerių metų laikotarpį nuo paramos sutarties pasirašymo pardavė už paramos lėšas įgytą turtą už kainą, žemesnę negu rinkos kaina, arba, pardavęs turtą, konvertavo ES fondų paramą į grynuosius pinigus (tokiu atveju turi būti gražinama paramos suma, lygi pirminės investicijos iš paramos lėšų likutinei vertei, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies parduoto turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas);

67.15. nesuderinęs su Agentūra, perleidžia tretiesiems asmenims savo įsipareigojimus arba teises pagal paramos teikimo sutartį ir paraišką;

67.16. nustojo vykdyti įsipareigojimus nepraėjus penkerių metų laikotarpiui nuo ūkio perėmimo pagal programos priemonę „Ankstytvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“;

67.17. pažeidė kitas paramos sutarties sąlygas ar norminių teisės aktų nuostatas;

67.18. paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo metu ir projekto kontrolės laikotarpiu neturėjo reikalaujamo minimalaus nuosavybės teise valdomo ŽŪN ploto;

67.19. neįgijo paramos paraiškoje nurodyto nuosavybės teise valdomo ŽŪN ploto, už kurį prašoma paramos, iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo dienos.

68. Paramos dalis susigrąžinama, jei:

68.1. paramos gavėjas negrąžina Agentūros klaidingai apskaičiuotos ir pervestos į atsiskaitomąją sąskaitą paramos sumos;

68.2. paramos gavėjas per 5 metų laikotarpį nuo paramos paraiškos pateikimo datos neišplečia valdos iki ne mažesnio kaip 20 ha nuosavos žemės plotas, iš jo susigrąžinamas paramos dydis už trūkstamą ha skaičių;

68.3. paramos gavėjas neišlaiko tokio pat dydžio ŽŪN ploto, už kurį buvo suteikta parama, iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos, iš jo susigrąžinamas paramos dydis atsižvelgiant į sumažėjusiam plotui taikytą paramos dydį už ha, dauginant šį rodiklį iš dviejų;

68.4. paramos gavėjas neatitinka taisyklių 22.2.4 ir 22.2.5 punktų reikalavimų (jam turi būti taikoma taisyklių 68.2 arba 68.3 punkte nustatyta sankcija, atsižvelgiant į tai, kurios sankcijos pasekmės būtų griežtesnės);

68.5. projekto kontrolės laikotarpiu nustatoma, kad paramos gavėjui priklausančių SGV skaičius, tenkantis 1 ha ŽŪN, nesiekia taisyklių 22.2.6 papunktyje nustatytų reikšmių, tokiu atveju susigrąžinama dalis išmokėtos paramos. Apskaičiuojant grąžintiną paramos sumą 1 SGV prilyginama 2 000 Eur (du tūkstančiai eurų);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-527](#), 2014-08-29, paskelbta TAR 2014-08-29, i. k. 2014-11455

68.6. projekto kontrolės laikotarpiu nustatoma, kad dalis paramos gavėjo valdomų ŽŪN, už kurias buvo suteikta parama, tapo nebe paramos gavėjo valdos dalimi, tokiu atveju susigražinama paramos suma 1 ha ŽŪN prilyginant 1 000 Eur (tūkstantis eurų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-527](#), 2014-08-29, paskelbta TAR 2014-08-29, i. k. 2014-11455

XVI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

69. Patikrų vietoje atlikimo tvarka nustatyta Administravimo taisyklėse ir šiose taisyklėse.

70. Paramos gavėjui nesilaikant paramos suteikimo reikalavimų, pažeidžiant paramos sutarties sąlygas ir (arba) pažeidžiant įsipareigojimus, numatytus taisyklėse, paramos paraiškoje ir paramos sutartyje, taikomos sankcijos, numatytos Administravimo taisyklėse ir priemonės taisyklėse.

71. Projektų dokumentų saugojimo, apskundimo tvarką ir kitą šiose taisyklėse nepateiktą informaciją reglamentuoja Administravimo taisyklės.

72. Pasikeitus šiose taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos tų teisės aktų nuostatos.

Priedų pakeitimai:

1 priedo pakeitimas pagal 3D-527 (2014-08-29)

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-703](#), 2012-08-29, Žin., 2012, Nr. 102-5205 (2012-08-31), i. k. 1122330ISAK003D-703

Nr. [3D-725](#), 2013-10-23, Žin., 2013, Nr. 114-5706 (2013-11-01), i. k. 1132330ISAK003D-725

Nr. [3D-527](#), 2014-08-29, paskelbta TAR 2014-08-29, i. k. 2014-11455

2 priedo pakeitimas pagal 3D-411 (2012-06-13)

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-411](#), 2012-06-13, Žin., 2012, Nr. 68-3508 (2012-06-19), i. k. 1122330ISAK003D-411

3 priedo pakeitimas pagal 3D-527 (2014-08-29)

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-527](#), 2014-08-29, paskelbta TAR 2014-08-29, i. k. 2014-11455

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-411](#), 2012-06-13, Žin., 2012, Nr. 68-3508 (2012-06-19), i. k. 1122330ISAK003D-411

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. gegužės 17 d. įsakymo Nr. 3D-354 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas" įgyvendinimo 2012 metais taisyklių patvirtinimo" pakeitimo"

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-703](#), 2012-08-29, Žin., 2012, Nr. 102-5205 (2012-08-31), i. k. 1122330ISAK003D-703

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. gegužės 17 d. įsakymo Nr. 3D-354 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas" įgyvendinimo 2012 metais taisyklių patvirtinimo" pakeitimo"

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-77](#), 2013-01-23, Žin., 2013, Nr. 10-455 (2013-01-26), i. k. 1132330ISAK0003D-77

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. gegužės 17 d. įsakymo Nr. 3D-354 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas" įgyvendinimo 2012 metais taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-725](#), 2013-10-23, Žin., 2013, Nr. 114-5706 (2013-11-01), i. k. 1132330ISAK003D-725

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. gegužės 17 d. įsakymo Nr. 3D-354 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas" įgyvendinimo 2012 metais taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-527](#), 2014-08-29, paskelbta TAR 2014-08-29, i. k. 2014-11455

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. gegužės 17 d. įsakymo Nr. 3D-354 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ įgyvendinimo 2012 metais taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-203](#), 2015-03-20, paskelbta TAR 2015-03-23, i. k. 2015-04048

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. gegužės 17 d. įsakymo Nr. 3D-354 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ įgyvendinimo 2012 metais taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo